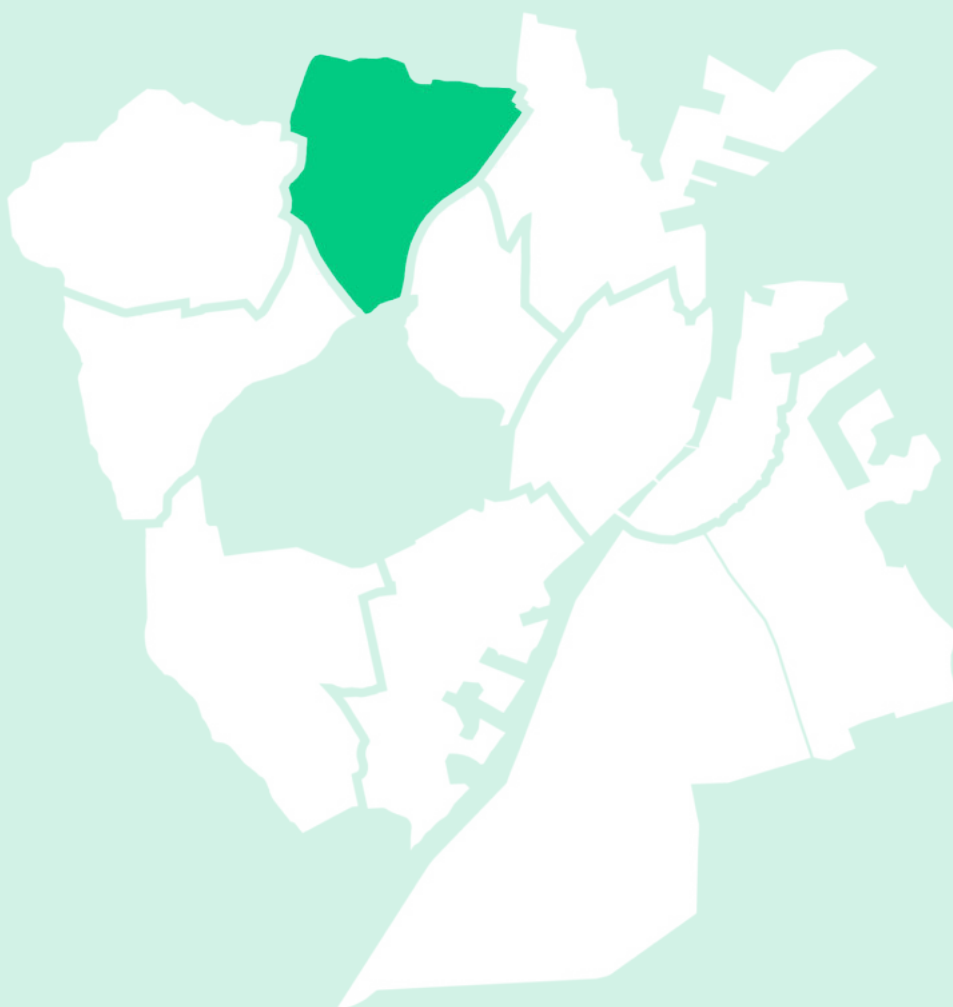

Københavns hovedtræk & ti unikke bydele

Bispebjerg

INDHOLD

Indhold og introduktion	side 2
Københavns hovedtræk og ti unikke bydele	side 3
Sammenfatning	side 4
Træk	side 6
Mønstre	side 8

Introduktion

Københavns hovedtræk og ti unikke bydele fortæller en historie, hvor byen har udviklet sig fra en fæstningsby til en moderne storby, og hvor byens landskab og bebyggelser tilsammen afspejler hver epokes ambitioner, hensyn og arkitektoniske idealer. Der er gennem tiden bygget videre, transformeret og tilføjet nye lag til byen, men København fremstår i store træk stadig genkendelig med byarkitektoniske, landskabelige og kulturhistoriske værdier, som medvirker til, at vi føler os hjemme, at byen er vores, og at gæster værdsætter byen.

Det er derfor vigtigt, at vi fortsat sammen tager ansvar for byens og de enkelte bydeles identitet og sjæl med bevaring og udvikling med respekt for historien. Vi skal tænke landskab og bebyggelse sammen, så København fortsat kan styrkes som en by med stærke hovedtræk, og en by med unikke kvarterer i en sammenhæng.

Bispebjerg

Københavns hovedtræk og ti unikke bydele er en samling hæfter, som i en koncentreret faglig form sætter fokus på og giver et hurtigt overblik - et signalement - over den byarkitektoniske egenart i København og i byens ti bydele. Signalementet for hele København giver et overblik og karakteriserer det særlige på københavnerniveau, mens signalementerne for de enkelte bydele har fokus på den lokale forskellighed - de ti unikke bydele.

I hæfterne beskrives byens og bydelens større unikke bystrukturelle og landskabelige **træk**.

Det er de træk, som har betydning for, og kendetegner hele byen eller den konkrete bydel.

Desuden beskrives bydelenes unikke grønne, blå og bebyggelsesmæssige **mønstre**.

Det er de mønstre, som har betydning for, og kendetegner lokale områder.

Træk og mønstre er illustreret på en række kort.

De afspejler og fremhæver på en principiel måde de vigtigste træk og mønstre, som træder frem.

Systematikken er baseret på grundigt afprøvede analysemetoder af bymiljøer fra bydels- og byskabsatlassene, som Københavns Kommune udgav i 1990'erne og i 2003. Bydelsatlassene var en del af en landsdækkende indsats med kortlægning af bevaringsværdier initieret af den daværende Skov- og Naturstyrelse i samarbejde med landets kommuner.

Hæfterne er udarbejdet af Teknik- og Miljøforvaltningen i Københavns Kommune, og er skabt til at give et hurtigt overblik over København. De er for alle, der interesserer sig for byen og dens lokale egenart, samt for alle, der arbejder med byens bevaring og udvikling.

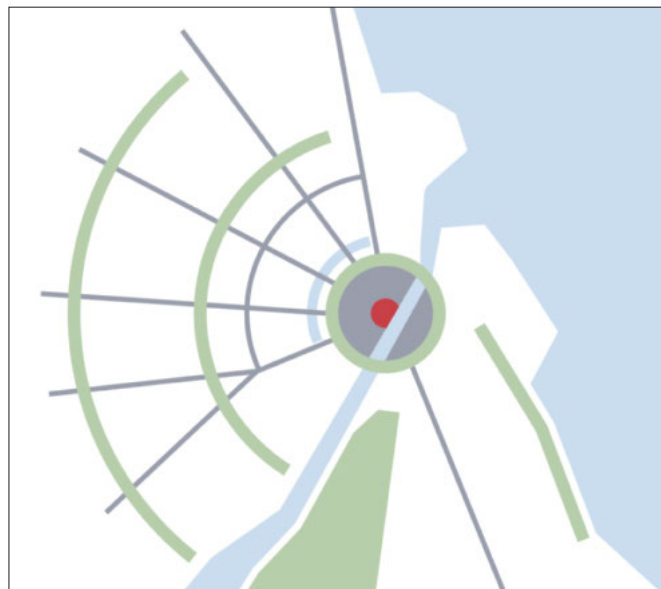
Rigtig god fornøjelse.

KØBENHAVNS HOVEDTRÆK OG TI UNIKKE BYDELE

"Egenarten knytter sig på forskellig måde til hele byen, en bydel, et kvarter eller et specifikt sted.

Egenarten er det, der gør Københavns arkitektur til noget særligt og definerer byens og de enkelte bydeles arkitektoniske kant"

Arkitekturpolitik København 2017-2025.

Københavns Hovedtræk tegner et særligt logo for byen. Det drejer sig om: Byen ved vandet, Byens hjerte inden for de gamle volde, Byens bueslag og kyster samt Byens historiske indfaldsveje.

Københavns hovedtræk

København har gennem de sidste ca. 160 år udviklet sig fra fæstningsby til en moderne storby.

Landskabets oprindelige karakter og forskellige menneskeskabte påvirkninger, herunder behov for opfyldninger, afgravninger til veje og baner samt ændring af oprindelige terrænformer og naturen, er en vigtig forudsætning for forståelsen af den by, vi kender.

Selvom byen er kompleks og resultat af mange års udvikling med skiftende forudsætninger, tegner der sig alligevel tydelige fysiske hovedtræk, som kan samles i et forenklet byarkitektonisk logo for København.

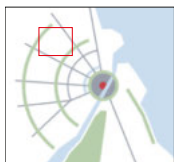
Desuden er der en række andre træk, som sammen med landskabet lægger ekstra lag til byens logo, og som har en særlig betydning, både for byens overordnede træk og sammenhæng, og for de enkelte bydele. Det drejer sig om byens byrum og bebyggelser samt byens forskellighed i de enkelte bydele og kvarterer.

Du kan læse mere i hæftet om hele København og i Københavns Arkitekturpolitik 2017-2025.

Ti unikke bydele

Det er karakteristisk for København, at der i de enkelte bydele og kvarterer er stor forskel på, hvordan byens hovedtræk udmønter sig lokalt. Denne forskellighed er vigtig, og skaber den helt lokale egenart, som kender tegner byens ti unikke bydele.

Du kan læse mere i de enkelte hæfter for hver bydel.

BISPEBJERG

SAMMENFATNING

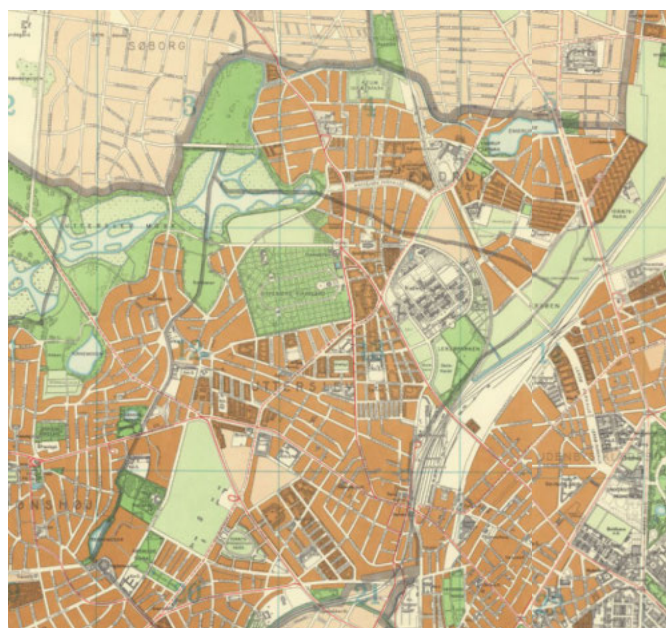

Bispebjerg set mod vest over Bispebjerg Hospital og bydelens planlagte parkbebyggelser med Grundtvigs Kirke og Bispebjerg Kirkegård til højre i billedet. Luftfoto: Københavns Kommune.

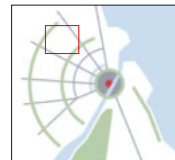
Kort 1906.

Kvarterne ved Ørnevej og Rentemestervej omkring Frederikssundsvej er bebygget, Bispebjerg Kirkegård er anlagt, og Lersøen, som nu er væk, danner grænse mod øst.

Kort 1955

Bydelen er næsten helt udbygget. Bispebjerg Kirkegård er øget mod nord og Lersøen er forsvundet. Den er erstattet af jernbaneterænnen, som dominerer den sydligste grænse mellem Nørrebro og Bispebjerg.

Det sammensatte kvarter i området ved Rentemestervej omgivet af de planlagte bebyggelser. Set fra øst mod Tomsgårdsvej.

Historie

Bispebjerg blev sammen med de øvrige ydre landsbydistrikter indlemmet i Københavns Kommune i 1901. Størstedelen af Bispebjergs oprindelige landskab er udbygget efter en samlet byplan i årene 1920 – 1940. Denne del af bydelen fremstår åben og grøn, som tidens modsvar til brokvarterernes tætte karrébebyggelse.

Samtidig er den ældre del - Nordvest- mod syd karakteriseret ved sin oprindelse som industrikvarter med ældre sammensat og blandet bolig- og erhvervsbebyggelse fra forskellige tidsperioder samt forskellige størrelser og udtryk.

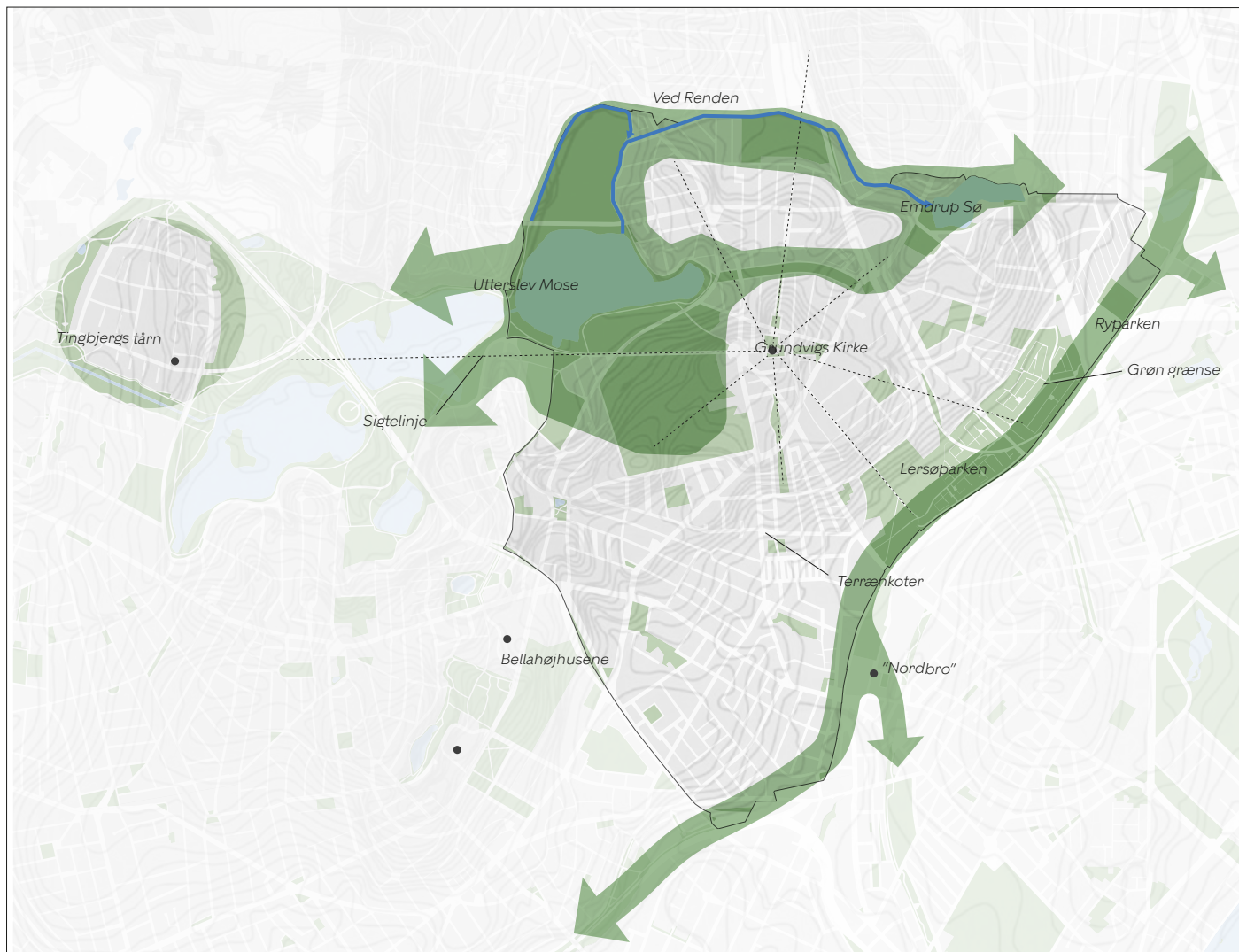
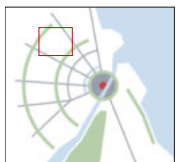
De seneste ca 30 år er der sket, og vil der ske flere forandringer i og af området, bl.a. i forbindelse med områdefornyelsen og helhedsplaner for almene boligområder. En del af bebyggelsen og gårdrum er moderniseret og renoveret og en række byrum er og bliver fornyet, ligesom der er skabt nye byrum og tilført fælles faciliteter, fx. BIBLIOTEKET mod Tomsgårdsvej og Kampsportens Hus ved Nørrebro Station.

Egenart

Bispebjerg er især karakteriseret ved det markante terræn med Grundtvigs Kirke på toppen af bakken samt af de grønne og landskabelige grænser mod øst og nord, som defineres af moseområdet, banerealene, Lersøparken og Ryvangen. Desuden er bydelen karakteriseret af Frederiksborgvej og Frederikssundsvej som de to tidligere landeveje, der forbinder og samler bydelen. Banens forløb mod øst danner en barriere mod Nørrebro, og de mange større veje opdeler bydelens kvarterer på kryds og tværs.

Bispebjerg er herudover karakteriseret ved den særlige opdeling i henholdsvis planlagte, åbne og grønne bebyggelser, der forholder sig til Grundtvigs Kirke og terrænet samt af sammensatte områder med meget mindre grønt, som danner deres egen identitet og skaber kontrast til de åbne bebyggelser.

Begge områder rummer mange arkitektoniske og kulturhistoriske kvaliteter og værdier, både i ældre og nyere bebyggelse og i bymiljøet, hvilket samlet set fortæller om Bispebjergs udvikling før og nu.

Kortet viser Bispebjergs landskabstræk, som består af det bakkede terræn med Grundtvigs Kirke på toppen, sigtelinjer og grønne grænser. Sort prik viser pejlemærker.

LANDSKABSTRÆK

Bakken og kirken

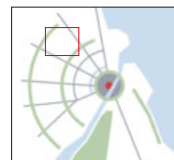
Bydelens markante terræn, Grundtvigs Kirke på toppen af byens højeste punkt, og de karakteristiske sigtelinjer fra og til denne, er de helt dominerende træk for bydelen med betydning også for hele byen. Desuden findes en visuel forbindelse fra kirken til Tingbjergs boligårn gennem Bispebjerg Kirkegårds poppelallé og ud over Utterslev Mose. Kirken som pejlemærke har derfor haft, og har stadig, stor strukturel betydning for bydelen. Den har dikteret og struktureret flere af de omkringliggende parkbebyggelser, herunder bl.a. Bispeparken og bebyggelsen 'Ved Bjerget'.

Grønne grænser for foden af bakken

Bydelens overordnede landskabelige træk med det karakterfulde terræn og de klare grønne grænser, er også en vigtig del af byens hovedtræk og har dermed stor betydning for hele byens landskabelige udtryk. Det drejer sig om Utterslev Mose, Ved Renden og Emdrup Sø, som danner grænse mod vest og nord. Herudover er Lersøparken og Ryparken mod øst en del af byens tredje grønne bueslag.

Emdrup Sø danner tyngdepunkt mod nord og udgør et blåt træk ved den nordlige grænse.

BYSTRUKTUR

Større veje

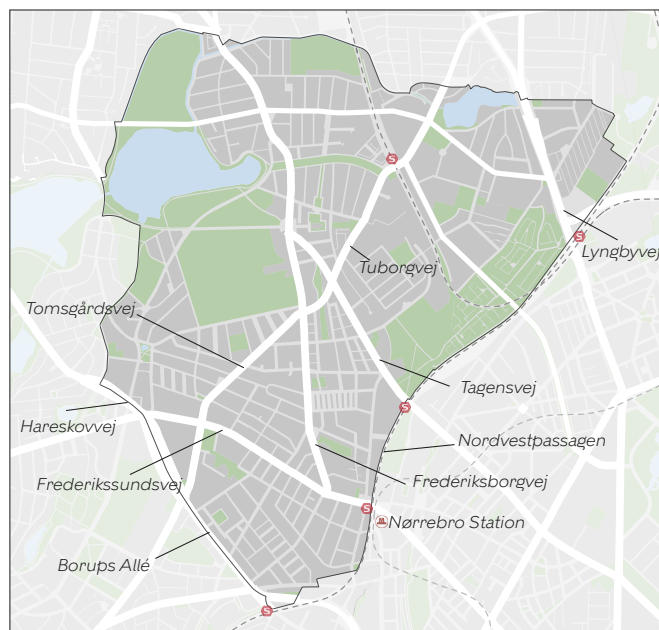
De større indfaldsveje Frederiksborgvej, Tagensvej og Frederikssundsvej genfindes i Københavns hovedtræk og har dermed både både lokal og bymæssig betydning. Her udgør Frederikssundsvej og Frederiksborgvej de gamle landeveje, og de fungerer stadig som vigtige forbindelser - især Frederikssundsvej er bydelens vigtige hande­lsgade. Desuden er Tagensvej og Tomsgårdsvej samt Borups Allé - Hareskovvej dominerende og strukturerende træk for byen og for Bispebjerg.

Bebyggelsen

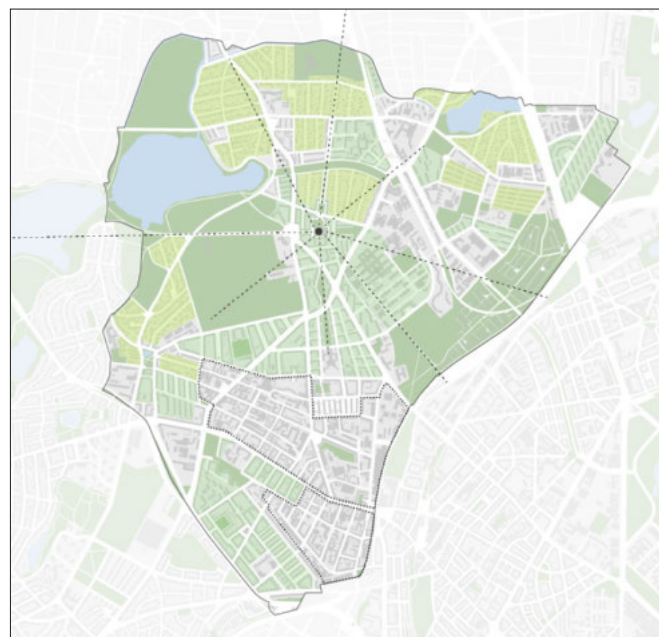
Det er unikt for Bispebjerg, at bydelen både er en udpræget planlagt bydel med større sammenhængende parkbebyggelser og villaområder mod nord og syd udført af datidens bedste arkitekter og landskabsarkitekter, og som kontrast har Bispebjerg sammensatte områder i Nordvestkvarteret med en meget varieret bebyggelsesstruktur på begge sider af Frederikssundsvej.

Bydelen rummer derfor nogle af Københavns fineste eksempler på parkbebyggelser, hvor landskabet og byrummet er integreret i bebyggelsen, og hvor opførelsen er sket gradvist efter samlede byplaner for området med kirken og bebyggelsen På Bjerget som omdrejningspunktet for placering og udformning.

Selvom der er store lighedspunkter mellem bebyggelserne, bl.a. højder og materialer, er de alligevel meget forskellige. De enkelte bebyggelser danner dermed selvstændige enklaver, som er et særligt træk for bydelen.

De store veje gennemskærer og opdeler Bispebjerg. Banen mod øst danner grænse til Nørrebro. Banens barriere er brudt ned ved en ny cykel- og fordgængerpassage under banen. Nordvestpassagen styrker dermed den tværgående forbindelse mellem Bispebjerg, Nørrebro og resten af byen.

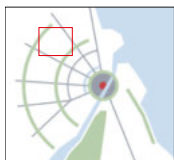
Bispebjergs unikke bystruktur med den planlagte og meget grønne del og de sammensatte områder, som danner kontrast. Størstedelen af bebyggelsen er planlagt og opført over en kort årrække fra 1920 - 1940, mens det sammensatte Nordvest er ældre bebyggelser blandet med nyere, og i fortsat transformation fra industri til service og boliger.

I den sammensatte del af Bispebjerg er der fine eksempler på tidligere industribebyggelser, købstadshuse, etageejendomme mm., som ligger side om side med mere profane bygninger i et charmerende selvgroet og kontrastfyldt mønster, hvor der også er eksempler på nyere tilføjelser af høj arkitektonisk kvalitet, bl.a. Emaljehaven langs Renteme­stervej.

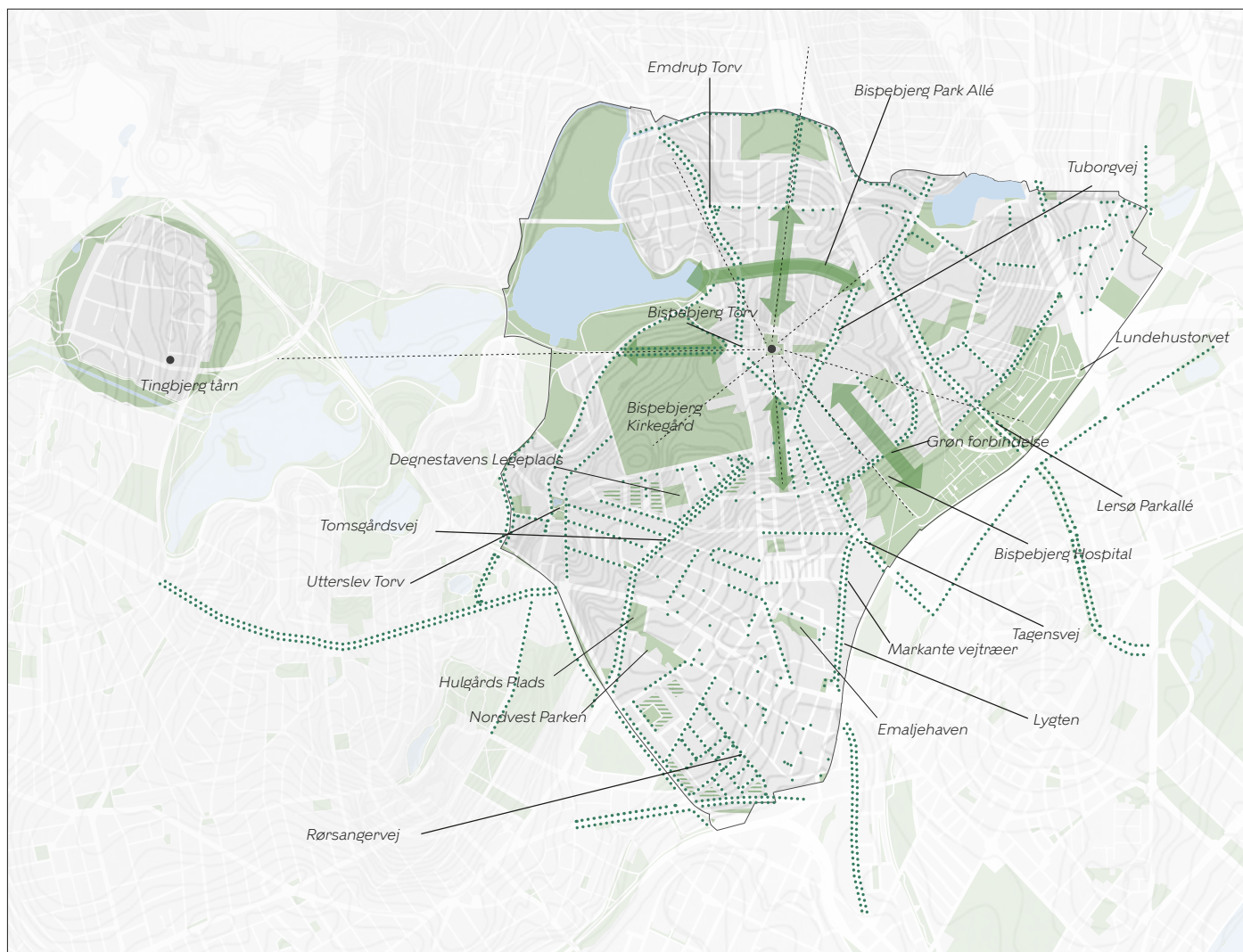

Kig over den nordlige del med parkbebyggelsen Bispeparken forrest og villaområderne, som afslutter Bispebjerg mod nord.

Frederiksborgvej og Tuborgvej-Tomsgårdsvej og Tagensvej opdeler bebyggelserne. Luftfoto: Københavns Kommune.

BISPEBJERG MØNSTRE

Kortet viser Bispebjergs grønne mønstre, som består af grønne forbindelser, parker, kirkegårde og grønne byrum samt markante vejtræer.

GRØNNE MØNSTRE

Grønne bebyggelser, haveanlæg, parker og forbindelser

Bispebjergs planlagte del med parkbebyggelser med åbne grønne friarealer og grønne villaområder, udgør de mest dominerende grønne mønstre i Bispebjerg. Desuden er Bispebjerg Hospitals haveanlæg og Bispebjerg Kirkegård sammen med Bispebjerg Park Allé mønstre med stor variation. Træplantninger bl.a. langs Lersø Park Allé, Tagensvej, Tomsgårdsvej, Tuborgvej og Lygten er grønne gaderum og forløb i bydelen. De binder også Bispebjerg sammen med de tilgrænsende bydele.

Åbne grønne gårdrum og grønne lokale veje

De karakterfulde træplantninger på de mindre lokale veje og de mange åbne og grønne gårdrum, udgør vigtige lokale mønstre for bydelens planlagte områder, hvor landskab og byrummet er udført som en integreret del af bebyggelsen. Det er karakteristisk, at mange af disse grønne rum og pladser ofte er adskilt fra hinanden af større veje. Det gælder fx legepladsen ved Rørsangervej, haveanlægget ved Bispebjerg Hospital og de åbne gårdrum i parkbebyggelserne.

Lokale grønne torve

Herudover er den oprindelige landsbymidte ved Utterslev Torv et lokalt grønt byrum, hvis mønster tegner centrum i dette område, ligesom Emdrup Torv og Bispebjerg Torv sammen med det grønne rum omkring kirken danner centrum i henholdsvis Emdrup og ved Grundtvigs Kirke. Desuden danner Lundehustorvet på kanten mod Ryvangen et lokalt grønt torv i denne del af bydelen.

I det sammensatte Nordvest understøtter de enkelte træer -også på privat grund - det varierede og uregelmæssige mønster, ligesom enkelte grønne hjørner og kig til gårdrum er en integreret del af oplevelsen.

Herudover udgør de lokale parker, Emaljehaven og Nordvestparken sammen med Hulgårds Plads og pladsen foran BIBLIOTEKET samt Degnestavens Legeplads, de grønne byrums varierede tyngdepunkter i Nordvest.

Udsigt over bebyggelsesmønsteret 'På Bjerget' set gennem den markante grønne akse fra Tagensvej ved P. V. Jensen Klints Plads, Grundtvigs Kirke og Bispebjerg Torv til Bispebjerg Kirkegård.

BEBYGGELSESMØNSTRE

Den planlagte del af Bispebjerg rummer flere større velplanlagte bebyggelser med høj arkitektonisk og bevaringsmæssig værdi, bl.a. bebyggelsen På Bjerget omkring Grundtvigs Kirke, Bispebjerg Hospital, karréer og randbebyggelse ved Tomsgårdsvej, Bispeparken, Emdrup Vænge, bebyggelser ved Borups Alle og ved Rørsangervej/Nattergalevej.

Herudover omkranses bydelen af villaområder mod nord, hvis planlagte og slyngede vejforløb følger det karakterfulde terræn, og hvor nærhed til mosen og Emdrup Sø giver bylandskabelige kvaliteter.

Nordvestkvarteret er især karakteriseret ved sammensatte områder med tidligere industribygninger, erhvervsbebyggelse, karrébebyggelse, købstadshuse og nyere boligbebyggelse, som tilsammen skaber et unikt byområde med stor variation.

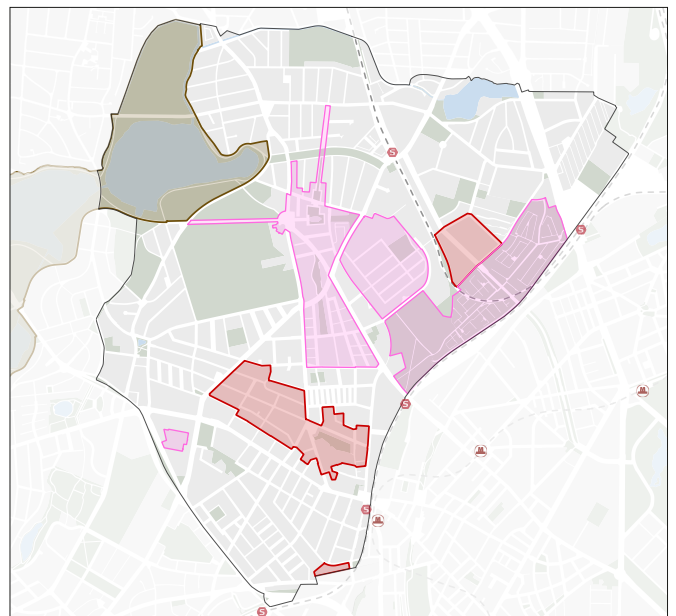
Provstevej-kvarteret nord for Frederikssundsvej er i 2022 blevet omfattet af en bevarende lokalplan.

Kig over Nordvestparken, bebyggelsen 'Hulgårds Have' og Hulgårds Plads samt øvrige omgivelser.

Bispebjergs bebyggelsesmønstre.

Kulturmiljøer, Københavns Kommuneplan 2024. En række af bydelens bebyggelser samt Utterslev Mose og Lersøparken indgår i Københavns Kommunes kulturmiljøer. Brun: København som hovedstad, Lilla: Københavnerne velfærd og Rød: Produktionens København. Der er udpeget bevaringsværdier for bebyggelse og landskab.

Kontakt:
Teknik- og Miljøforvaltningen
Klima og Byudvikling
Njalsgade 13
2300 København S
Postboks 348
1503 København V

Mailadresse: klimaogbyudvikling@kk.dk

Kort, foto og illustrationer

Historiske kort: Københavns Stadsarkiv digitale samling.

Foto: Hvis intet andet er angivet er foto fra Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur.

Øvrige kort og Illustrationer: Københavns Kommune, Teknik- og Miljøforvaltningen.

Publicering

Københavns Hovedtræk og ti unikke bydele, Bydels - og Byskabsatlas samt Københavns Arkitekturpolitik kan findes på Københavns Kommunes publikationsdatabase.

